

ע"פ 6356/16 - אימאן כנג'ו נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 6356/16

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט א' שהם

המערערת: אימאן כנג'ו

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה מיום
5.7.2016 בת"פ 33235-09-15 שניתן על ידי כבוד
השופטת ת' שרון-נתנאל

תאריך הישיבה: כ"ט בתשרי התשע"ז (31.10.2016)

בשם המערערת: עו"ד ראיס אבו סייף; עו"ד עווד עבד אלחלים; עו"ד עלי
סואעד

בשם המשיבה: עו"ד איתמר גלבפיש

פסק-דין

השופט ס' ג'ובראן:

עמוד 1

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (השופטת ת' שרון נתנאל) בת"פ 332356-09-15 מיום 5.7.2016, במסגרתו הושת על המערערת עונש של 22 חודשי מאסר בפועל; 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא תעבור עבירה של מגע עם סוכן חוץ, עבירה של יציאה שלא כדין או ניסיון לעבור אחת מעבירות אלה; וקנס בסך של 30,000 ש"ח או חודש מאסר תחתיו.

כתב האישום והכרעת הדין

2. המערערת הורשעה על יסוד הודאתה במסגרת הסדר טיעון בעבירות של ניסיון ליציאה שלא כדין, לפי סעיף 2א לחוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט), התשי"ד-1954 וסעיף 25 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); ומגע עם סוכן חוץ, לפי סעיף 114 וסעיף 92 לחוק העונשין. על פי עובדות כתב האישום, המערערת יצרה קשר באמצעות הרשת החברתית "פייסבוק" עם אבו עלי אשאמי (להלן: אבו עלי) התומך בארגון המדינה האסלמית (להלן: דאע"ש) וביקשה את סיועו כדי לצאת לסוריה ולחיות שם - במסגרת ארגון דאע"ש וכחלק ממנו, וזאת במטרה לפעול למען הארגון. עוד מתואר, כי לצורך מימון יציאתה לסוריה, המערערת פנתה לאביה וכן ביקשה כי יצטרף אליה. אביה הסכים, והשניים רכשו כרטיסי טיסה לתורכיה, וביום 19.8.2015 יצאו מישראל לתורכיה, במטרה להגיע לסוריה. בשלב כלשהו במהלך שהותם בתורכיה, החליט אביה של המערערת כי הוא חוזר לישראל, ואילו המערערת המשיכה בתכניתה להיכנס לסוריה, אך נתפסה בדרכה לעבור את הגבול.

גזר הדין של בית המשפט המחוזי

3. ביום 5.7.2016 גזר בית המשפט המחוזי את דינה של המערערת. בגזר דינו, בית המשפט עמד על הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירות ומידת הפגיעה בו, על הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות ועל מדיניות הענישה הנהוגה. תחילה, בית המשפט המחוזי ציין כי במסגרת הסדר הטיעון, הצדדים הסכימו כי המשיבה תטען לעונש של 40 חודשי מאסר בפועל, לצד עונש מותנה וקנס, ואילו המערערת תטען לעונש של 12 חודשי מאסר בפועל. אחר זאת, בית המשפט קבע כי המערערת במעשיה פגעה בסדרי השלטון והחברה וכן בערכים החברתיים המצויים בבסיס ביטחונה של המדינה וביטחון תושביה. עוד קבע בית המשפט כי הסיכון לחיי אזרחי ישראל ולביטחון המדינה הנשקף ממעשי המערערת הוא סיכון חמור וממשי. בית המשפט הדגיש כי המערערת הודתה ב"הזדהות אידיאולוגית עם פעולות הארגון, עם ערכיו ומטרותיו", ובכך שהיא תהא נכונה לעשות כל שתבקש על ידי ארגון דאע"ש. כן ציין בית המשפט המחוזי כי המערערת, עוד טרם צאתה מישראל, גייסה את אביה שיממן את נסיעתה ואף מסרה את פרטיו של אבו עלי למספר אנשים שהביעו עניין בהצטרפות לדאע"ש בסוריה.

באשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, בית המשפט המחוזי התייחס לכך שהמעשים נעשו לאחר תכנון קפדני ומתוחכם, בקור רוח ותוך דבקות במטרה, כאשר המערערת פעלה במרץ ובמספר דרכים על מנת להוציא את תכניתה לחבור לארגון דאע"ש לפועל, תוך שהסתירה את מטרתה מבעלה וממשפחתה, פרט לאביה. באשר למדיניות הענישה הנהוגה, בית המשפט המחוזי הטעים כי מדיניות הענישה בעבירות שבהן הורשעה המערערת היא השתת עונשי מאסר בפועל, ולאחר שבחן את הענישה בעבירות שנסייבותיהן דומות, קבע כי מתחם הענישה ההולם נע בין 22 ל-36 חודשי מאסר.

4. בקביעת העונש המתאים למערערת, בית המשפט המחוזי התייחס לנסיבותיה האישיות של המערערת,

עמוד 2

שאינן קשורות לביצוע העבירה. בית המשפט שקל לקולה את הודאתה של המערערת במעשים המיוחסים לה, את החרטה שהביעה עליהם ואת הצהרתה בפניו כי כל רצונה הוא לשוב אל משפחתה. עוד התחשב בית המשפט המחוזי בהסדר הטיעון עליו הסכימו הצדדים; בכך שלמערערת אין עבר פלילי; במעשיה הטובים של המערערת ובתרומתה לחברה עד לאירועים מושא כתב האישום; ובפגיעה שתגרם למשפחה, ובפרט לילדיה הקטנים, מהשמתה במאסר. לבסוף, בית המשפט המחוזי ציין כי לא מתקיימים במקרה דנן נימוקים המאפשרים חריגה לקולה ממתחם הענישה ההולם. נוכח נסיבות אלו, בית המשפט המחוזי מצא לגזור את עונשה של המערערת ברף התחתון של מתחם הענישה שנקבע, כמפורט בפסקה 1 לעיל.

נימוקי הערעור ותשובת המשיבה

5. המערערת טוענת בערעורה נגד עונש המאסר בפועל שהוטל עליה, ומבקשת הפחתה משמעותית בעונשה. ראשית, לשיטתה, מתחם הענישה ההולם שנקבע על ידי בית המשפט המחוזי מחמיר עמה יתר על המידה ואינו תואם את תיקון 113 לחוק העונשין, ובפרט את עקרון ההלימה שנקבע במסגרתו. כמו כן, המערערת סבורה כי העונש שהושת עליה חמור גם ביחס למדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, כאשר לעמדתה היה ראוי להעמיד את מתחם הענישה ההולם בעניינה על בין 12 ל-14 חודשי מאסר בפועל, ולמקם את עונשה בגבול התחתון של מתחם זה.

לחילופין, המערערת גורסת כי שגה בית המשפט המחוזי עת לא סטה לקולה מהמתחם שקבע, וזאת הן מטעמי שיקום והן משיקולי צדק. המערערת מבהירה כי היא לא ביצעה את העבירות במטרה לפגוע בביטחון המדינה, אלא כדי להגשים את אמונתה. כן מצביעה המערערת על כך שהיא אישה משכילה, בעלת תואר שלישי בלימודי השריעה האסלמית; נטולת עבר פלילי; אם לחמישה ילדים; ובעלת רצון עז לחזור למוטב ולפתוח דף חדש בחייה. בנוסף, המערערת טוענת כי מתקיימות בעניינה נסיבות חריגות ויוצאות דופן המצדיקות חריגה ממתחם העונש ההולם לשם מניעת עיוות דין, וזאת נוכח האכיפה הבררנית שהופעלה בעניינה - שכן לא הוגש כתב אישום נגד אביה, חרף חלקו האקטיבי במעשים. עוד טוענת המערערת כי הסכימה להטלת קנס גבוה בתמורה לאיזון רכיבי העונש האחרים, כך שלעמדתה גובה הקנס מהווה שיקול נוסף להפחתת עונש המאסר שהושת עליה. לבסוף, המערערת סבורה כי בית המשפט המחוזי גם לא התחשב דיו בנסיבות לקולה אותן יש לזקוף לזכותה, ובייחוד את הודאתה בהזדמנות הראשונה והבאתה לחסכון בזמן שיפוטי יקר.

6. מאידך, המשיבה טוענת כי יש לדחות את הערעור. המשיבה מטעימה כי העונש שהוטל על המערערת תואם את הסדר הטיעון שאליו הגיעו הצדדים, ומדגישה כי הוא נמצא בצד הנמוך של הטווח וברף התחתון של מתחם הענישה ההולם שנקבע על ידי בית המשפט המחוזי. כמו כן, המשיבה מצביעה על כך שהעונש שהוטל תואם את הפסיקה, ואינו חורג ולבטח לא חורג במידה קיצונית מרמת הענישה הנוהגת.

דיון והכרעה

7. הלכה ידועה היא שלא בנקל תתערב ערכאת הערעור בעונש אותו גזרה הערכאה הדיונית, וכי ההתערבות שמורה לאותם מקרים חריגים בהם נפלה טעות מהותית בגזר הדין, או כאשר העונש שנגזר חורג במידה קיצונית ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים (ראו למשל: ע"פ 8280/15 גולאני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (28.3.2016); ע"פ 1072/15 שייניס נ' מדינת ישראל, פסקה 41 (10.11.2015)). כך בפרט, כאשר העונש נגזר במסגרת גבולותיו של

עמוד 3

טווח הענישה עליו הוסכם בהסדר הטיעון בין הצדדים - שכן בהסכמה לטווח ענישה מגולמת גם הסכמה לכך שכל ענישה בתוך הטווח המוסכם לא תחשב, ככלל, כחורגת ממתחם הסבירות (ראו: ע"פ 2221/16 טיגבה נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (1.9.2016); ע"פ 4441/13 פלונית נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (14.8.2014)). לאחר עיון בגזר דינו של בית המשפט המחוזי ובנימוקי הערעור, ולאחר שמיעת הצדדים בפנינו, הגענו למסקנה כי המקרה שלפנינו אינו נמנה על אותם מקרים חריגים המצדיקים התערבות, כפי שיפורט להלן.

8. המערערת הורשעה בעבירה של ניסיון יציאה שלא כדיון, וכן בעבירה של מגע עם סוכן חוץ - עבירה שהעונש המקסימאלי בצדה הוא 15 שנות מאסר, על פי סעיף 114(א) לחוק העונשין. מעשיה של המערערת כמו גם העבירות בהן הורשעה הם חמורים ביותר, ומחייבים ענישה משמעותית, שכוללת רכיב לא מבוטל של מאסר בפועל. כפי שהטעים בית המשפט המחוזי, המערערת פעלה בצורה מתוכננת ומתוחכמת על מנת להוציא לפועל את תכניתה לחבור לארגון דאע"ש בסוריה, ואף הודתה בהזדהות אידיאולוגית עם פעולות הארגון, ערכיו ומטרותיו, ובהצהרותיה כי תהא נכונה לעשות כל שתבקש על ידי הארגון. אמנם, המערערת לא הצליחה לממש את תכניתה להצטרף לארגון דאע"ש, אך בצדק התייחס בית המשפט המחוזי בגזירת העונש לפוטנציאל הסכנה שהיה טמון במעשיה לביטחון ישראל ולחיי אזרחי ישראל, שכן מטרתה הסופית הייתה לחבור לארגון בעל אידיאולוגיה אסלאמית קיצונית ואנטי ישראלית במובהק. בנסיבות האמורות, אנו סבורים כי יש במתחם הענישה שנקבע כדי להלום את החומרה הרבה של מעשיה ואת פוטנציאל הסיכון הגבוה הנשקף מהם, ואין אנו רואים כל מקום להתערב בו.

9. כמו כן, נחה דעתנו כי העונש שנגזר על המערערת בתוך המתחם הוא עונש ראוי, ההולם את נסיבות העושה והמעשה. כך, ניכר כי נסיבותיה האישיות של המערערת לקולה, וביניהן הודאתה במיוחס לה; החרטה שהביעה על המעשים ורצונה לשוב למוטב; היעדרה עבר פלילי; והשפעת המאסר על משפחתה, נלקחו בחשבון וקיבלו ביטוי ממש בקביעת העונש. ודוק, על המערערת נגזר עונש של 22 חודשי מאסר - ברף התחתון של מתחם הענישה שנקבע, ודי בכך כדי לדחות את הטענה כי לא התחשבו דיו בנסיבותיה המקלות. בנוסף, אנו סבורים כי אין ממש בטענותיה של המערערת כי יש לסטות לקולה בעניינה ממתחם הענישה ההולם שקבע בית המשפט המחוזי, וזאת מאחר שנסיונותיה אינן עומדות בתנאים שנקבעו בפסיקה ובדין כמאפשרים חריגה לקולה מן המתחם שנקבע (ראו: סעיף 40 לחוק העונשין; וכן ע"פ 1079/16 נחמן נ' מדינת ישראל, פסקה 27 (1.8.2016); ע"פ 7677/15 פאח'ורי נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (2.5.2016)). לבסוף, לא מצאנו לקבל גם את השגותיה של המערערת על הקנס שהושת עליה, וזאת בעיקר לאור העובדה שהקנס מהווה את אחד מרכיבי הענישה עליו הסכימו הצדדים במסגרת הסדר הטיעון. אשר על כן, אין בידינו לקבל את הערעור ודינו להידחות.

10. סוף דבר, הערעור נדחה.

ניתן היום, י"א בכסלו התשע"ז (11.12.2016).

שופט

שופט

שופט